

شناسه	بخشنامه	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۳/۰۹/۰۸
عنوان موضوع	موانع و چالش های عدم رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد		
مرجع طرح موضوع	اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی		
شرح موضوع	کارت بازرگانی یکی از مجوزهای حیاتی و اساسی در حوزه تجارت بین‌المللی است که به دارنده آن، اعم از شخص حقیقی یا حقوقی، امکان فعالیت در عرصه واردات و صادرات کالا را می‌دهد. بر اساس قوانین گمرکی کشور، این کارت اجازه می‌دهد تا دارنده آن بتواند تمامی مراحل تجارت خارجی را از ثبت سفارش، صادرات کالا و ترخیص کالا تا واردات از مناطق آزاد در گمرک انجام دهد. مطابق بخشنامه شماره ۹۲۳۰۴۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۸ معاونت برنامه ریزی و مقررات سازمان توسعه و تجارت که اعلام نموده است، به منظور کنترل و پایش تعهدات ارزی صادرکنندگان و جلوگیری از انباشت تعهدات ارزی رفع نشده، در اجرای بند ۶ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات کلیه کارتهای بازرگانی که بازگشت ارز آنها کمتر از ۶۰ درصد می باشد، به صورت سیستمی توسط سامانه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری پایش شده و پس از اخطار با مهلت یک ماهه، در صورتی که ظرف مدت مذکور میزان رفع تعهد آنها به بیش از ۶۰ درصد نرسیده باشد کارت بازرگانی آنها تعلیق میگردد و به صورت مستمر ادامه دارد و فرایند رفع تعلیق کارت این اشخاص میبایست از طریق ادارات کل صمت استانی صورت پذیرد. بدین صورت که پس از انجام اقدامات لازم جهت بازگشت ارز حاصل از صادرات و رسیدن نرخ بازگشت ارز به بالای ۶۰٪، در صورت مراجعه متقاضی، نرخ بازگشت ارز حاصل از صادرات وی میبایست توسط آن اداره کل در سامانه اعتبارسنجی بررسی و در صورت احراز حصول حداقل ۶۰ درصدی نرخ بازگشت ارز، ضمن اخذ تعهد از متقاضی مبنی بر حفظ حداقل میزان مجاز بازگشت ارز، نسبت به رفع تعلیق کارت اقدام گردد. در ادامه نیز بیان شده است رفع تعلیق کارت بازرگانی توسط ادارات کل صمت استانی برای این گونه افراد، الزام میبایست پس از احراز شرایط صورت پذیرد و هر گونه اقدام به رفع تعلیق کارت بدون احراز شرایط و بالاستناد به مصوبات استانی از قبیل ستاد تسهیل تولید استان و یا شورای تامین استان ممنوع می باشد. همچنین مطابق مفاد بخشنامه شماره ۹۲۳۰۴۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۸ ارائه مهلت بیشتر جهت بازگشت ارز به این اشخاص صرفاً در صلاحیت کارگروه ماده ۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز «ح» بازگشت ارز حاصل از صادرات موضوع آیین نامه اجرایی تبصره ۶ بند می باشد. طبق بند ۶ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون صادرات واردات مصوب ۱۳۷۳/۰۱/۱۴ هیات وزیران در صورتی که بعد از صدور کارت برای وزارت بازرگانی مشخص شود که دارنده کارت فاقد یک یا چند شرط از شرایط دریافت کارت می‌باشد یا بعد از صدور فاقد شرط یا شرایط مذکور گردیده است، وزارت مذکور می‌تواند رأساً نسبت به ابطال کارت اقدام نموده و موضوع را به اطلاع اتاق بازرگانی و صنایع و معادن یا اتاق تعاون حسب مورد برساند. لکن در صورتی که این امر برای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن یا اتاق تعاون مشخص گردد باید موضوع را جهت ابطال به وزارت بازرگانی منعکس نماید. صدور این بخشنامه چالش‌های متعددی در استان‌ها برای واحدهای صادراتی ایجاد نمود. طبق ابلاغیه صادره توسط مدیرکل دفتر مقررات صادرات و واردات سازمان توسعه تجارت، کارت بازرگانی آن دسته از بازرگان‌هایی که طی سال‌های گذشته کمتر از ۶۰ درصد ارز حاصل از صادرات خود را برگردانده بودند و کارت بازرگانی آنها تعلیق شده بود، جز برای آن دست از بازرگانان که هیچ ارزی را باز نگردانده‌اند، رفع تعلیق شده است. برابر با بخشنامه شماره ۳۱۴۱۰۴۶ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۴ مدیرکل مقررات صادرات و واردات سازمان توسعه تجارت ضمن اشاره به توافق صورت گرفته با گمرک جمهوری اسلامی ایران مبنی بر جلوگیری از صادرات بازرگانان و تولیدکنندگانی		

که دارای درصد بازگشت ارز صادراتی زیر ۶۰ درصد بوده و بیشتر از سقف صادرات خود، اقدام به صادرات کرده بودند، ابلاغ و درخواست کرده است که "کارت بازرگانی آن دسته از بازرگانانی که در سال‌های گذشته درصد بازگشت ارز صادراتی زیر ۶۰ درصد داشته و توسط اداره کل صنعت معدن و تجارت استان مربوطه تعلیق شده بود، جز مواردی که بازگشت ارز صفر دارند، رفع تعلیق صورت گیرد. اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی طی نامه شماره ۰۵۱۰-۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۹ اعلام نمود علیرغم بخشنامه فوق تعدادی از صادرکنندگان نمونه و خوشنام استان خراسان رضوی به دلیل رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد در حال حاضر امکان صادرات ندارند و در صورت ادامه روند ممکن است بازارهای صادراتی خود را از دست داده و برند آنان دچار خدشه شود لذا خواستار طرح موضوع در دبیرخانه شورای گفت و گو گردید. دبیرخانه شورای گفت و گو در نامه شماره ۱۴۰۳/۳۵۳۷/ص مورخ ۱۴۰۳/۸/۲۳ موضوع را به متولیان از جمله اداره کل صمت استان و کمیسیون هماهنگی بانکها ارسال نمود. لذا موضوع در چهل و یکمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی بررسی شد.	
- فرایند صادرات و بازگشت ارز بعضا با توجه به پیچیدگی های تامین مالی و بازگشت ارز به کشور مدت زمان زیادی به طول می انجامد و علاوه بر دشواری های فروش رفع تعهد ارزی برای هر پرفورما متفاوت است. - با توجه به اینکه در برخی مواقع زمان برای صادرکننده بسیار مهم است و در صورت تاخیر با چالشهای فراوانی دست به گریبان است لذا باید اختیار عمل در این حوزه به استان تفویض شود و حتی از ضمانت های دیگر بانکی به عنوان جایگزین برای رفع تعهد ارزی استفاده کرد و نیز برای رفع تعهد بابت هر اظهارنامه ضرورت دارد فرصت یکساله در نظر گرفت. - از آنجائیکه واحدهای تولیدی اصولا سرمایه ثابت و ثبت شده برای نظارت های بعدی دارند، تعلیق کارت بازرگانی و عدم امکان صادرات مشکلات عدیده در بازار و فرایند تعهد صادر کننده به مشتری خارجی می شود و بعضا امکان فعالیت مجدد را از دست می دهند. - فعالان اقتصادی تولیدی و بازرگانی، در حال حاضر در صورت عدم رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰٪ امکان صادرات کالاهای خود را ندارند در صورت ادامه این روند ممکن است بازارهای هدف صادراتی که تاکنون کسب کرده اند از دست داده و برند آنها دچار خدشه شود.	ایرادات و مشکلات مطروحه
نظرات اعضا حاضر در جلسه کارشناسی: در چهل و یکمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خراسان رضوی، جلوگیری از صادرات تعدادی از صادرکنندگان نمونه استانی به دلیل عدم رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد مطرح و بررسی شد. «علی اکبر لبافی»، رئیس دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان در ابتدای این جلسه در خصوص عدم امکان صادرات تعدادی از صادرکنندگان نمونه استانی به دلیل عدم رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد، اظهار کرد: سازمان توسعه تجارت در بخشنامه شهریور ۱۴۰۲، تعلیق کارت های بازرگانی صادرکننده با تعهد ارزی کمتر از	جمع بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی) به تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۸

۶۰ درصد را مطرح کرده است؛ اما در بخشنامه ۲۴ تیر سال جاری این سازمان، اختیار به استان‌ها (اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان) تفویض شده است.

وی افزود: بر این اساس، اداره کل صمت باید نسبت به اختیار و تکلیف خود در این حوزه اقدام کند؛ اما اقدام این اداره کل در راستای رفع تعلیق صادرات کارت بازرگانی برای واردات فعال اقتصادی است؛ درحالی که درخواست صادرکنندگان، رفع تعلیق برای انجام صادرات است. نکته اینکه برخی برندهای معروف در موارد خاص امکان رفع تعهد ارزی ۶۰ درصد را ندارند و با توجه به اینکه صادرکننده نمونه استانی دارای بازارهای هدف خوبی است، اگر صادرات کالای آن شرکت انجام نشود، بازار صادراتی استان از دست خواهد رفت.

سپس «سحر خاوریان»، مسئول امور تحقیقات و پژوهش دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان در تشریح دستور کار ابتدایی این جلسه، عنوان کرد: اتحادیه صادرکنندگان استان طی نامه‌ای به دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی درخواست پیگیری رفع ممانعت از صادرات تعدادی از صادرکنندگان نمونه و خوشنام استان به دلیل رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد شد. این فعالان اقتصادی که عمدتاً تولیدی می باشند، در حال حاضر امکان صادرات کالاهای خود را ندارند و متأسفانه در صورت ادامه این روند ممکن است بازارهای هدف صادراتی که تاکنون کسب کرده اند از دست داده و برند آنها دچار خدشه شود. این موضوع از طریق دبیرخانه شورا از اداره کل صنعت، معدن و تجارت و شورای هماهنگی بانک‌های استان نیز پیگیری شده است.

تاکید بر دریافت تعهد ارزی به صورت سالانه

«کاظم شیردل»، رئیس اتحادیه صادرکنندگان استان در تشریح این چالش، عنوان کرد: شرکت‌های خوشنام (نمونه) صادراتی که صادرکننده نمونه کشوری هستند، ممکن است تنها به دلیل نیم درصد عدم رفع تعهد ارزی، با تعلیق کارت بازرگانی و ممانعت از صادرات مواجه شوند. این موضوع از اختیار اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان خارج بوده و باید از طریق تهران پیگیری می‌شود. درخواست می‌شود؛ برای رفع تعهد ارزی شرکت‌های صادرکننده نمونه، مهلت بیشتری در نظر گرفته شود.

«مهدی وطن پرست»، رئیس گروه تولید استاندارد خراسان رضوی نیز تاکید کرد: درخواست اتحادیه صادرکنندگان استان یک مطالبه حداقلی است. پیشنهاد می شود برای رفع تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد، جریمه‌های دیگری غیر از تعلیق کارت بازرگانی صادرکننده در نظر گرفته شود؛ چراکه اگر کارت بازرگانی صادر کننده تعلیق شود، این امر تبعات سنگینی برای او داشته و هرگونه خلل در مسیر صادرات توجیه پذیر نیست لذا باید موضوع از طریق مکاتبه از استانداری مورد پیگیری قرار گیرد.

اداره کل صمت استان اختیاری مبنی بر لغو تعلیق کارت بازرگانی ندارد

«داریوش اصغری»، کارشناس اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان نیز پاسخ داد: برطبق بخشنامه شهریور ۱۴۰۲ سازمان توسعه تجارت، در صورتی که صادرکننده تعهد ارزی کمتر از ۶۰ درصد داشته باشد، کارت بازرگانی وی تعلیق می‌شود. چالش‌های متعددی در استان‌ها ایجاد شد. با مکاتبه و پیگیری‌های صورت گرفته، بخشنامه جدید در سال

۱۴۰۳ صادر شد و طبق آن هرآنچه بر اساس بخشنامه قبلی تعلیق شده اند بر اساس بخشنامه جدید در صورتی که صادرکنندگان درخواست رفع تعلیق کارت بازرگانی داشته باشند، توسط اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان این امر صورت می گیرد. رفع تعلیق کارت بازرگانی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان برای واردات فعال اقتصادی است.

محاسبه تعهد ارزی صادرکنندگان به صورت سیستمی انجام می شود

«سید محمدرضا میری نژاد»، کارشناس بازرگانی خارجی اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان نیز خاطرنشان کرد: متولی اصلی این موضوع سازمان توسعه و تجارت است. در کمیته ماده ۳ این سازمان، به شرکت های خوشنام صادراتی مهلت زمانی داده می شود. در حال حاضر، محاسبه تعهد ارزی به صورت سیستمی انجام شده و اداره کل صمت استان دخالتی ندارد. صادرکننده اگر کمتر از ۶۰ درصد تعهد ارزی کرده باشد، کارت های بازرگانی که به دلیل عدم رفع تعهد ارزی جلوگیری می شوند، صرفاً در بخش صادرات اجازه فعالیت ندارند و می توانند در بخش واردات به فعالیت خود ادامه دهند، ولی حل این چالش با سازمان توسعه تجارت است و در حال حاضر استان موارد را طی مکاتبات به سازمان توسعه تجارت به صورت موردی ارجاع می دهد ولی ممکن است زمانبر شود لذا تفویض اختیار به استان، درخواست اصلی اداره کل صمت است.

«امیرمهدی مرادی»، دبیر انجمن مدیران صنایع استان بیان نمود: با توجه به اینکه پیگیری روند از تهران بسیار زمانبر است می توان پیشنهاد داد در استان از اخذ ضمانت نامه های بانکی به عنوان جایگزین رفع تعهد ارزی استفاده کرد.

«محسن فلکی»، مسئول امور دبیرخانه شورا گفت و گو افزود: با توجه به اینکه در برخی مواقع زمان برای صادرکننده بسیار مهم است و در صورت تاخیر با چالشهای فراوانی دست به گریبان است لذا باید اختیار عمل در این حوزه به استان تفویض شود و حتی از ضمانت های دیگر بانکی به عنوان جایگزین برای رفع تعهد ارزی استفاده کرد و نیز برای رفع تعهد بابت هر اظهارنامه فرصت یکساله در نظر گرفت.

«حامد حیدری»، کارشناس ارزی شورای هماهنگی بانکها خاطر نشان کرد: بانک ها در ارتباط با رفع تعهد ارزی واردات سه شرط دارند اول اینکه اسناد حمل به بانک ارائه شده باشد، دوم پرونده به تعزیرات ارجاع نشده باشد و نهایتاً مبلغ مابه التفاوت ارز نیز پرداخت نشده باشد. اگر سه شرط فوق محقق شده باشد پرونده به کمیته ماده ۳ ارجاع داده می شود تا فرصت سه ماهه برای رفع تعهد ارزی لحاظ گردد.

لبافی در جمع بندی مباحث این دستور کار عنوان کرد: برندهای معروف صادرکننده در استان هستند که کمتر از ۶۰ درصد تعهد ارزی تجمیعی آنان صورت گرفته است. ضروری است درخواست شرکت تولیدی صادرکننده با ارائه مستندات به سازمان توسعه تجارت ارسال و رفع جلوگیری از صادرات آن کارت بازرگانی در بخش درخواستی آنان صورت گیرد و برای واحد تولیدی استثنای قائل شده و از طریق اداره کل، موضوع پیگیری و رفع شود. این پیشنهاد، در قالب نامه استانداری خراسان رضوی به وزارت صمت و دبیرخانه در جهت تفویض اختیار به استان ارسال خواهد شد. همچنین پیشنهاد می شود رفع تعهد ارزی به صورت سالانه و در مدت زمان بیشتری انجام شود. ضمن اینکه لازم

است ضمانت‌های دیگری جایگزین کارت بازرگانی برای رفع تعهد ارزی در نظر گرفته شود تا صادرات تولیدکننده با مشکل مواجه نشود.

دستگاه های استانی دارای نماینده در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، اداره کل امور مالیاتی خراسان رضوی، خانه صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی، کمیسیون هماهنگی بانکها، اتاق اصناف مشهد، اتحادیه صادرکنندگان استان خراسان رضوی، کمیسیون مالیات اتاق، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، اتحادیه صنف طلا، جواهر، نقره و سکه مشهد، کانون انجمن های صنفی کارفرمایی صنایع خراسان رضوی.

جمع بندی مورد توافق اعضا:

- با عنایت به مندرجات صورتجلسه و نامه شماره ۳۱۴۱۰۴۶ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۴ سازمان توسعه تجارت به عنوان ادارات کل صمت سراسر کشور مبنی بر جلوگیری از صادرات بازرگانان و تولیدکنندگانی که دارای درصد بازگشت ارز صادراتی زیر ۶۰ درصد بوده اند و از آنجائیکه در روند توسعه تجارت و شرایط موجود در مراودات تجاری بعضا فرایند بدست آوردن بازارهای بین المللی برای صادرات و حفظ و نگه داشت مشتریان خارجی بسیار طولانی و هزینه ساز است ضمن اینکه بسیاری از این بنگاه های تولیدی برندهای مشهور استان و کشور هستند و تعلیق یک جانبه قسمت صادرات کارت بازرگانی منجر به از دست دادن بازارهای بین المللی می گردد لذا در اجرا آمادگی دستگاه های متولی و بخش خصوصی برای عبور از شرایط موجود تصمیمات زیر به شورا پیشنهاد می گردد و مقرر می دارد دستگاه های استانی با جدیت تا برگزاری نشست شورا پیگیری نمایند:

• الف) با توجه به توضیحات فوق و ضرورت حفظ و نگه داشت مشتریان خارجی و از آنجائیکه واحدهای تولیدی اصولا سرمایه ثابت و ثبت شده برای نظارت های بعدی دارند، پیشنهاد می گردد از طریق شورای مرکز، وزارت صمت و اقتصاد و دارایی پیگیری گردد تا به جای تعلیق کارت بازرگانی (صادرات و واردات) تضامین دیگری برای رفع تعهدات ارزی جایگزین تعلیق کارت بازرگانی گردد.

• ب) اداره کل صمت استان ظرف مدت یک هفته در خصوص واحدهای تولیدی صادرکننده معروف و خوشنام استان که کمتر از ۶۰ درصد رفع تعهد ارزی نموده اند با توجه به حجم سرمایه گذاری این واحدها مستندات مربوطه را به سازمان توسعه تجارت ارسال و درخواست رفع تعلیق بخش صادرات کارت بازرگانی آنان گردد.

• پ) جهت تسریع در پاسخگویی به فعالان اقتصادی در استان به شورا پیشنهاد می گردد اختیار لازم برای فعال سازی کارت های تعلیق شده و سایر تصمیمات مرتبط به صمت استان داده شود.

با عنایت به مندرجات صورتجلسه و نامه شماره ۳۱۴۱۰۴۶ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۴ سازمان توسعه تجارت به عنوان ادارات کل صمت سراسر کشور مبنی بر جلوگیری از صادرات بازرگانان و تولیدکنندگانی که دارای درصد بازگشت ارز صادراتی زیر ۶۰ درصد بوده اند و از آنجائیکه در روند توسعه تجارت و شرایط موجود در مراودات تجاری بعضا فرایند بدست آوردن بازارهای بین المللی برای صادرات و حفظ و نگه داشت مشتریان خارجی بسیار طولانی و هزینه ساز است ضمن اینکه بسیاری از این بنگاه های تولیدی برندهای مشهور استان و کشور هستند و تعلیق یک جانبه قسمت صادرات کارت بازرگانی منجر به از دست دادن بازارهای بین المللی می گردد لذا در اجرا آمادگی دستگاه های متولی و بخش خصوصی برای عبور از شرایط موجود شورا مقرر می دارد: - الف) از آنجائیکه واحدهای تولیدی اصولا سرمایه ثابت و ثبت شده برای نظارت های بعدی دارند، پیشنهاد می گردد از طریق شورای مرکز، وزارت صمت و اقتصاد و دارایی پیگیری شود به جای مسدود سازی فرایند صادرات تضامین دیگری برای رفع تعهدات ارزی جایگزین تعلیق کارت بازرگانی گردد. - فرایند صادرات و بازگشت ارز با پیچیدگی های تامین مالی به کشور روبرو است و در بسیاری موارد مدت زمان زیادی به طول می انجامد و علاوه بر دشواری های فروش رفع تعهد ارزی برای هر پرفورما متفاوت است لذا ضرورت دارد رفع تعهد بابت هر اظهارنامه با فرصت یکساله در نظر گرفته شود. ب) اداره کل صمت استان ظرف مدت یک هفته در خصوص واحدهای تولیدی صادرکننده معروف و خوشنام استان که کمتر از ۶۰ درصد رفع تعهد ارزی نموده اند با توجه به حجم سرمایه گذاری این واحدها مستندات مربوطه را به سازمان توسعه تجارت ارسال و درخواست رفع محدودیت (تعلیق) بخش صادرات کارت بازرگانی آنان گردد. پ) جهت تسریع در پاسخگویی به فعالان اقتصادی در استان و از آنجائیکه در روند توسعه تجارت و شرایط موجود در مراودات تجاری بعضا فرایند بدست آوردن بازارهای بین المللی برای صادرات و حفظ و نگه داشت مشتریان خارجی بسیار طولانی و هزینه ساز است اختیار لازم برای فعال سازی کارت های بازرگانی محدود شده برای صادرات و سایر تصمیمات مرتبط به صمت استان ها داده شود.	پیشنهادهات
۱- صورتجلسه چهل و یکمین نشست دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۸ ۲- بخشنامه شماره ۹۲۳۰۴۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۸ معاونت برنامه ریزی و مقررات سازمان توسعه و تجارت ۳- آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۳/۰۱/۱۴ هیات وزیران ۴- بخشنامه شماره ۳۱۴۱۰۴۶ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۲۴ سازمان توسعه تجارت ۵- نامه شماره ۵۱۰-۱۴۰۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۹ اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه

۶- نامه شماره ۱۴۰۳/۳۵۳۷/ص مورخ ۱۴۰۳/۸/۲۳ دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی